

Posudek školitele na diplomovou práci Karla Přibila: Regionální diferenciaci genderových charakteristik

Téma genderu se stává stále populárnějším a lze ho uchopit z mnoha aspektů, respektive se jím zabývá řada oborů. Jedním z nich je také demografie, která zkoumá genderové rozdíly na základě demografických ukazatelů. Velmi důležitý pohled představuje jejich regionální diferenciaci.

Autor předkládané diplomové práce se zaměřil na genderové rozdílnosti v České republice hodnocené na základě dat posledních dvou sčítání 2001 a 2011 a zejména v regionálním pohledu do úrovně okresů. Práce má rozsah 114 stran včetně příloh. Je členěna do šesti kapitol z nichž první představuje úvod a poslední závěr. Práce se zabývá třemi tématy: deskripcí změn genderových charakteristik mezi oběma posledními sčítáními 2001 a 2011, regionální diferenciací vybraných charakteristik v okresech a posledním tématem je typologie okresů za použití metod vícerozměrné statistiky. Kapitola věnovaná zdrojům dat a metodice je precizně zpracovaná, autor vyčerpávajícím způsobem popisuje rozdíly ve způsobu zjišťování dat při sčítání 2001 a 2011 týkajících se místa bydliště (trvalé versus obvyklé), změn v administrativním členění (změny hranic okresů) a další. V této souvislosti je potřeba vyzdvihnout iniciativu autora, který si srovnatelná data sám obstaral. Také v metodické části jsou použité ukazatele adekvátně popsány. Autor rovněž vypracoval návrh měřítka v kartogramech způsobem, aby zůstala zachována minimální a maximální hodnota, ale aby ostatní vnitřní hodnoty měly stejné intervalové hranice. Zachování stejných intervalů je právě důležité pro porovnání v čase. Ve třetí kapitole jsou přehledně dokumentovány změny genderových demografických ukazatelů mezi dvěma posledními sčítáními a to pro celou Českou republiku a v „extrémních“ okresech. Je zde popsána změna věkové a vzdělanostní struktury, podle státního občanství, národnosti, mateřského jazyka, specificky ze sčítání 2011 znaková řeč, podle rodinného stavu, registrovaného partnerství, náboženství a ekonomické aktivity. Grafické prostředky (demografické pyramidy a tabulky) jsou úměrně rozloženy v textu a velmi kvalitně provedeny po stránce obsahové i grafické. Čtvrtá kapitola je pak přímo věnovaná regionální diferenciaci vybraných ukazatelů pomocí korelačních diagramů a kartogramů (v příloze) na úrovni okresů. Také tato kapitola je pečlivě zpracována a nadstandardně graficky dokumentována. Pátá kapitola pak syntetizuje předchozí analýzy pomocí metody faktorové analýzy a zobecňuje prostorové distribuce metodou kriging. V první analýze vycházející z ukazatelů věkové struktury a genderu ukázala faktorová analýza diferenciaci na dva faktory (seniorský a neseniorský). Výsledky v podobě faktorových skóru byly použity pro typologii okresů, kdy výsledné skupiny podobných okresů byly znázorněny v kartogramu. Podobně byla provedena typologie vzdělanostních struktur. Obě klasifikace byly navíc obohaceny o grafickou prezentaci prostorového rozložení proměnných, které nejvíce korelovaly se zjištěným faktory a to jak formou klasického kartogramu tak zobecněně metodou kriging.

Hodnotíme-li předloženou diplomovou práci Karla Přibila jako celek, lze říci, že zvolené téma zpracoval přesně a pečlivě. Použil klasické demografické metody, metody vícerozměrné statistiky a metody GIS, konkrétně kriging. Diplomová práce přinesla přehledné výsledky nejnovějších změn posledního desetiletí. Práce byla časově velmi náročná, autor si část datových podkladů sám obstaral. Zvolené téma zpracoval iniciativně a samostatně. Práce je dobře napsána a zejména pečlivě technicky provedena. Škoda překlepů ve slově gender v záhlaví a na některých stranách (4, 5). Předložená diplomová práce splňuje všechna požadovaná kritéria, a proto ji doporučuji k obhajobě.

Prof. RNDr. Jitka Rychtaříková, CSc.